Posmrtná spomienka

Dňa 24. V. 1973 odovzdal svoju nesmrteľnú dušu Stvoriteľovi brat DIMITRIJ VAŇKO, **dlhoročný kurátor pravosl. cirkevnej obce Vyškovce.** Nebohý sa narodil r. 1909 a vyučil sa za stolára. Bol to človek pracovitý a mnohí ľudia mu môžu zaplatiť za jeho prácu už len modlitbou za spásu jeho duše. Aj my sme jeho dlžníkmi, pretože elektrické osvetlenie oltára, montáž lustrov a iné práce v chráme sú dielom jeho rúk. Aj pútnický kríž, ktorý niesli pred jeho rakvou, si urobil sám, keď už bol ťažko chorý. **V r. 1968 nezradil svoju pradedovskú vieru, ale, hoci opustený všetkými, zostal verný.** Jeho želaním bolo, aby ho pochovali pravoslávni duchovní. **Pohrebné obrady za účasti mnohých veriacich z Vyškoviec, Vislavy, Šemetkoviec odslúžili d. o. J. Lakata, býv. správca farnosti Vyškovce, ktorý v krízových rokoch musel farnosť opustiť, lebo bola zrušená, a d. o. Peter Cuper.** Jeho želanie sa mu splnilo, za čo patrí vďaka jeho rodine, ktorá zabezpečila i týždňovú službu za nebohého. **Vičnaja jemu pamjať!**

Budúce číslo vyjde 10. decembra 1973

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. **Redakcia:** Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel. 313 79. Vedie red. rada **Vedúci** a zodp. redaktor prof. dr. P. Kernaševič. Technický red.: prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Dukelské tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Rozširuje PNS. Objednávky prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: PNS – Ústr. expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. č. 48 – Povolené SÚTI 15/8 z 27. 12. 1972.

ODKAZ sv. CYRILA A METODA

ROČNÍK XIX. – ORGÁN PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI – č. 11/1973

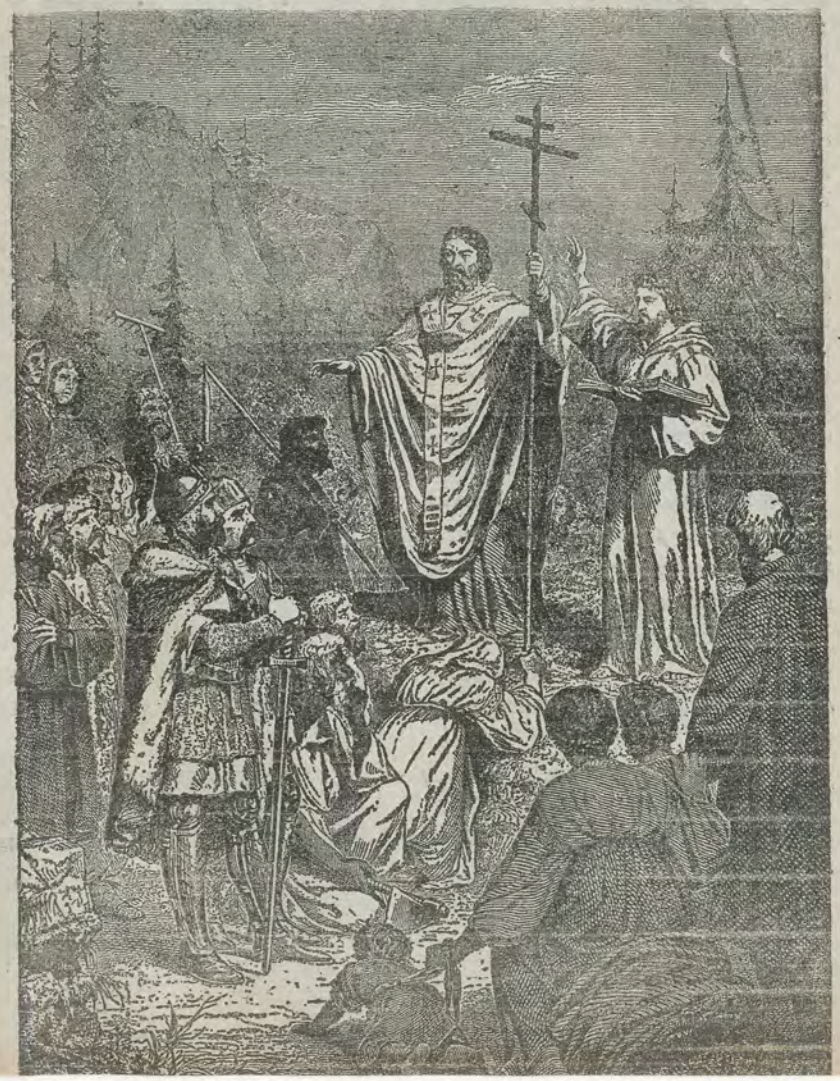

Detská príloha nášho Odkazu

Milé deti,

Dnes musím odpovedať na jeden list, ktorý som dostala od jedného z Vás (nechce byť menovaný). Chlapec si žiada, aby som napísala niečo o tom, prečo sa na niektorých farnostiach zaviedol organ do chrámov a prečo sa zavádza slovenčina ako bohoslužobný jazyk. Mám dojem, že raz sme o tej slovenčine už hovorili, ale keď to niektorých ľudí tak mrzí, tak ešte raz.

Pokiaľ ide o organ:

Pravoslávna cirkev nedovoľuje, aby pri službách Božích sa hralo na organ alebo iné hudobné nástroje, pretože hra nástrojov ruší sústredenie mysli na obsah služieb Božích a ľahko sa potom sv. liturgia stáva vlastne koncertom takmer svetského rázu. Taká hudba privádza veriacich k prázdnemu počúvaniu a snívaniu, ktoré so zbožnosťou a činnou účasťou na službách Božích nemá nič spoločného. — Videli ste už možno, ako niekde v kostole organ priam hrmí, ženičky sa bijú do pŕs, ale to, čo sa robí pri oltári, to ani nepoznajú, ani kňaza pre hudbu nepočujú. Ak sa deje niečo vážne pri oltári, musí sa na veriacich zazvoniť, aby sa prežehnali. Podobné koncerty v chrámoch zakázalo pravidlo 75. šiesteho všeobecného snemu cirkevného. Znovu podotýkam, táto otázka sa našej cirkvi netýka.

O staroslovanskom bohoslužobnom jazyku sme už veľa popísali. Netýka sa nás preto, keď niekde sa slúži po slovensky. Staroslovančinu máme z dôb sv. bratov Cyrila a Metoda a je chybné sa domnievať, že staroslovančina je pre Slovanov náboženský bezcenná, ako je teraz pre rímsku cirkev u nás latinčina. To môžu hovoriť len ľudia, ktorí ani zbežne nepoznajú texty cirkevné v jazyku staroslovanskom. Je málo staroslovanských slov, ktorým by sme neporozumeli vôbec. Bohoslužobná staroslovančina nie je mŕtvym a pre bohoslužby bezcenným jazykom, ako je to teraz „moderné" z niektorých strán tvrdiť.

Pravoslávna cirkev sa pridržiava týchto slov, ktoré som pre vás, milé deti, vybrala z Katechizmu vladyku-mučeníka Gorazda; áno, to sú jeho slová a vidno z nich, že hoci bol z Moravy, alebo snáď práve preto, staroslovančiny si veľmi vážil. — Toľko k listu.

A vám, milé moje, ktoré nemáte možnosť modliť sa po staroslovansky len preto, že nebývate na pravoslávnej farnosti, by som poradila: vaša mama alebo otec alebo babka, tí určite ešte nezabudli, ako sa oni sami učili. Spýtajte sa ich!

Ďalej vám prajem prežiť v školskej usilovnosti november a na ďalšie vaše listy sa budem veľmi tešiť.

Vaša teta Helena.

Uvedenie Presvätej Bohorodičky do chrámu

Všetkým nám, pravoslávnym veriacim, je duchovne blízka a drahá Prečistá a Preblahoslavená Matka Božia.

Sú nám drahé všetky udalosti a všetky podrobnosti z jej života, ktoré sa nám zachovali v cirkevnej Tradícii. Priťahuje nás i tajomstvo jej narodenia i jej detské roky, keď ešte žila so svojimi staručkými rodičmi.

Keď Panne Márii bol rok, hovorí Tradícia, spravodlivý Jáchym zvolal duchovenstvo, starších, príbuzných i známych na domácu slávnosť a prosil, aby požehnali Dieťa Máriu.

Keď mala Mária dva roky rozhodol sa spravodlivý Jáchym splniť sľub a zasvätiť dcéru Bohu a chrámu, ale spravodlivá Anna vedená materinským citom, ho uprosila, aby odložil toto zasvätenie ešte o rok. Zbožní rodičia pripravovali svoju dcéru na túto udalosť a seba na rozlúčku s ňou, s Máriou, o narodenie ktorej prosili Boha päťdesiat rokov svojho manželského života.

„Počujže, dcéra, a viď, nakloň svoje ucho: zabudni ľud svoj a svoj otcovský dom" **(Žalm 45, 11). Takto prorokoval prorok Dávid Márii. Napokon prišiel čas splniť sľub a proroctvo Božieho proroka: dcéra má zabudnúť na dom svojho otca a byť odvedená z Nazareta do jeruzalemského chrámu.**

Dávna Tradícia hovorí, že všetci príbuzní a známi, dospelí i deti ju odprevádzali do chrámu. Na čele išli mladé dievčatá so sviet-

nikmi a spievali žalmy, za nimi spravodliví rodičia viedli svoju trojročnú dcéru a potom ostatní. Tak sa splnilo proroctvo: „Vedú ju ku kráľovi . . . i panny za ňou, družice jej . . . s radosťou, s jasotom budú privedené, a vojdú do kráľovho paláca" (Žalm 45, 15—16).

V Jeruzaleme tento sprievod bol privítaný duchovenstvom chrámu na čele s prvokňazom Zachariášom. Keď Máriu postavili na prvý stupeň chrámu, zobliekli jej domáce šaty a obliekli ju do bielych, sviatočných šiat; potom už sama so sviečkou v ruke, vystúpila po všetkých pätnástich stupňoch k vchodu do vnútornej časti chrámu. Tu spravodlivý Zachariáš, na vnuknutie Ducha svätého, ju vzal na ruky a uviedol ju do svätyne svätých, kde bola archa zákona — prvoobraz Matky Božej.

Svojím vstupom do svätyne svätých mladá Panna Mária naznačila, že sa blíži čas naplnenia jej veľkého poslania — že sa stane Matkou Božou.

Ľudia sa čudovali, čudovali sa i anjeli. I tu sa splnili slová proroka.

Mária žila potom v príbytku panien pri chráme jeruzalemskom. Tu staršie deti a dievčatá s požehnaním prvokňaza a pod jeho vedením, sa učili čítať a písať, čítali Písmo sv., učili sa modlitby a oslavovali Boha piesňami a tiež pracovali. Trikrát denne Mária vchádzala do chrámu, aby sa modlila. Tu ju posilňoval Duch svätý.

Keď bola pri chráme deväť rokov, spoznala prvý zármutok na svete; zomrel jej spravodlivý otec — staručký Jáchym. Spravodlivá Anna potom opustila svoj dom a presťahovala sa bližšie k dcére — do domu vdov pri jeruzalemskom chráme, kde čoskoro i zomrela.

Keď už Mária nikoho nemala, ešte viac sa pritúlila k Bohu a prisľúbila, že zachová večné panenstvo a že sa stane služobníčkou Pánovou, že bude plniť Jeho vôľu.

Ak sa sviatok Narodenia Panny Márie oslavuje v cirkvi ako začiatok našej spásy, tak sviatok Uvedenia jej do chrámu je preslávený ako začiatok prípravy, deň, keď sa budúca Matka Božia privádza do chrámu.

Naše srdcia radostne prijímajú a uctievajú žalmopevca Dávida, i spravodlivých rodičov Jáchyma a Annu i spravodlivého Zachariáša. Zvlášť zbožne sa však v deň sviatku modlíme k Panne Márii. Teraz je celkom zasvätená Bohu, stáva sa príbytkom Ducha svätého, je pripravená splniť svoje poslanie.

Preto svätá pravoslávna cirkev nás dnes vyzýva, aby sme duchovne jasali, radovali sa a ukazuje nám, že spolu s nami sa raduje nebo i zem.

Všetky sväté udalosti spojené s našou spásou svätá cirkev nám ukazuje v celej ich jednote a sile, uvádza nás do milostivej hĺbky tohto sviatku a pozýva nás, aby sme využili jeho životodarnú moc.

Sledujme kroky Prečistej po schodoch chrámu jeruzalemského. Mária stúpa ako Matka, ako Kráľovná nebeská, ako Orodovníčka, ako Pokrov. Stúpa a všetkých nás volá za sebou k Pánovi. Modlime sa o pomoc, aby sme i my mohli duchovne rásť, aby sme sa mohli stať chrámom Ducha Božieho žijúceho v nás (1 Kor. 6, 19). Presvjataja Bohorodice, spasi nas! (ŽMP).

Zodpovednosť kresťanov v otázke európskej bezpečnosti a spolupráce

Duchovným a veriacim pravoslávnej cirkvi i druhým kresťanom v ČSSR leží na srdci osud sveta. Pochopili svoje súčasné úlohy pre zabezpečenie trvalého mieru na svete. Vychádzajú pri tom nielen zo súčasných potrieb, ale zo zásad evanjelií, ktoré obsahujú pre veriaceho človeka **„slová večného života"** (Ján 6, 68). Už prvá kniha Mojžišova pripomína veriacemu človeku, že Boh povolal k životu prvých ľudí, že ich pozýva nie na prelievanie krvi vo vojne, ale k vzájomnej láske a pokojnému rozkvetu. Aby bol naplnený sľub Stvoriteľov, prichádza na zem božská Láska slúžiť pokoju, „uzdravovať skrúšených srdcom, hlásať zajatým prepustenie a slepým navrátenie zraku, utláčaným oslobodenie" (Luk. 4, 18).

Evanjelium predpisuje kresťanovi jedinú vojnu, a to vojnu proti hriechu a proti zlu vo všetkých jeho prejavoch. Iná vojna je najúžasnejším zlom, pretože ničí život človeka, ktorý obdržal od Boha. **Keď človek toto zlo poráža, získava mier a zblíženie s Bohom.** Isus Christos zanechal svojim žiakom pokoj a prikázal im, aby ho rozšírili medzi všetkými ľuďmi. Keby sme my, kresťania, sa vyhýbali plneniu tohto priameho príkazu Pána, znamenalo by to, že sme prestali veriť v silu sv. evanjelia, že sme stratili kresťanský duch. **Sv. Písmo zaväzuje každého kresťana, aby hľadal pokoj a slúžil, mu aby podľa slova apoštolského** „obul hotovosť k evanjeliu pokoja" (Ef. 6, 15).

Ide o to, aby mier bol vytváraný skutkami, nie iba slovom. Mier nie je len prázdnym slovom, je niečím, čo tvorí život, čo vyrastá na základe ľudského srdca. Tiež cirkev bola založená Christom preto, aby slúžila Bohu, človeku a spoločnosti ľudskej. Len takto cirkev môže nasledovať svojho Zakladateľa. **Na týchto princípoch tiež pravoslávna cirkev v ČSSR sa pripojila s láskou k tomu, aby bol upevnený mier na zemi a aby ľudský život bol ochránený pred nepriateľskými intrigami a novou vojnou.**

Podpora Svetového kongresu mierových síl.

Európske národy sa usilujú o vytvorenie činorodého systému európskej

bezpečnosti, **na základe ktorej môžu štáty žiť v koexistencii, spolupracovať bez ohľadu na politické a hospodárske systémy.** Kresťanskému duchu odpovedá úsilie o dosiahnutie tohto cieľa. Preto naša cirkev úprimne privítala Svetový kongres mierových síl, ktorého cieľom je vytvoriť ozdravenie medzinárodných vzťahov bez ohľadu na rozdielne hľadiská a prístupy k riešeniu aktuálnych problémov.

Pravoslávna cirkev tlmočila svojim zložkám informácie o moskovskom kongrese, ktoré obdržala od prezidenta Kresťanskej mierovej konferencie metropolitu leningradského a novgorodského Nikodima. Vyzvala svoje duchovenstvo, aby starostlivo sledovalo prípravy tohto významného zasadania a aby v svojich kázňach informovalo o ňom veriacich. **Bolo odporúčané, aby v každej pravoslávnej farnosti sa konalo mierové farské zhromaždenie.** Máme správy, že táto výzva bola vypočutá. Niektorí naši veriaci mali záujem o účasť na Kongrese. Jeden náš mierový pracovník navrhol Kresťanskej mierovej konferencii, aby vydala plagát v rôznych jazykoch, ktorý by bol vystavený v kresťanských chrámoch. KMK túto iniciatívu veľmi kladne podporila.

Čo očakávame od Moskovského kongresu?

Kongres je výsledkom konštruktívnej prípravnej práce mierových síl vo svete. Podporujú ho mravne milióny ľudí zo všetkých štátov. Zahraničná tlač nás o tom informuje a svedčí o tom, že je odstraňovaná zaujatosť odporcov mierového hnutia. **Je nám jasné, že Kongres nemôže vyriešiť všetky podstatné medzinárodné otázky alebo problémy, ale je isté, že bezpochýb bude prameňom nesmiernej mravnej sily pre mierové hnutie, ktoré smeruje k vytvoreniu trvalého mieru.** Máme právo dúfať, že Kongres vytvorí konštruktívny plán predovšetkým pre efektívny systém európskej bezpečnosti a pre vytvorenie podmienok pre mierovú koexistenciu a spoluprácu medzi štátmi s rozličnými politickými smermi. Domnievame sa, že práve toto bude mať podstatný význam pre upevnenie mieru nielen v Európe, ale i na celom svete. Jednotliví kresťania, ktorí sa zúčastňujú na politickom živote, ako aj na živote cirkvi, by mali na seba vziať povinnosť spolupráce a podpory európskych národov ku koexistencii, vzájomnému pochopeniu a spolupráci.

Ak nie je kresťanská viera tradičnou a formálnou záležitosťou, **zaväzuje človeka, aby zápasil za mier vo všetkých oblastiach života, ako je Božia vôľa. Mier nie je záležitosťou len jednotlivých konferencií alebo jednotlivých štátnikov a politických profesionálov, ale každého jednotlivca v jeho vlastnom záujme a v záujme spoločnosti, v ktorej žije.** Nik nemôže z nás existovať bez každodenného chleba, bez trvalého mieru, bez ktorého ľudstvo našej epochy nemá žiadne perspektívy. Pokojný život ľudstva v epoche techniky atómovej sily a dobývania kozmu géniom ľudstva je tiež záujmom svätých Božích cirkví.

Metropolita Dorotej

Vzácne jubileum

Dňa 20. októbra 1973 **sa dožil 60. rokov** svojho života hlava našej cirkvi — **Jeho Blaženstvo Dorotej,** metropolita pražský a celého Československa.

Vzácny jubilant **sa narodil 20. X. 1913 v Nankove (Zakarpatsko)** zo zbožných rodičov Oleny a Georgija Filippovcov. Rodinná atmosféra bola živnou pôdou pre jeho túžbu stať sa raz služobníkom cirkvi Christovej. A tak po ukončení patričného vzdelania **vstupuje r. 1939 do monastiera sv. Nikolaja v Ize a je postrihnutý na mnícha.** Vtedy prijal meno Dorotej. Roku 1941 bol rukopoložený **na jeromonacha biskupom Vladimírom (Raičom) a pracoval na viacerých farnostiach.** Od r. 1951 pracuje **ako duchovný v Mukačevskom ženskom monastieri.** Za biskupa prešovského **bol zvolený**

roku 1955 a na prešovskej katedre zotrval deväť rokov, ale i za tak pomerne krátky čas si získal srdcia a lásku pravoslávnych veriacich na našom východe.

Miestny snem, ktorý sa konal r. 1964 **zvolil vtedy Vysokopreosvieteného vladyku Doroteja za metropolitu pražského a celého Československa.**

Jeho Blaženstvo metropolita Dorotej **je absolventom Leningradskej duchovnej akadémie.**

Pán náš Isus Christos, ktorý založil cirkev, jej dal i svoju milosť, ktorá sa prejavuje rôzne v priebehu vekov. Táto milosť bohato ožiaruje nielen apoštolov, vyznavačov, mučeníkov. Pán vedel, akými skúškami bude prechádzať Jeho cirkev, preto svoju milosť daroval vyvoleným, aby sa stali svetlami cirkvi, aby cesta temnotami bola schodnejšou v priebehu pohnutých cirkevných dejín. Veriaci ľudia sa utiekajú k takýmto svetlám ako k majákom, lebo dávajú istotu. I sv. cirkev v priebehu dejín vydržala všetky skúšky vďaka sile Božej, ktorá do nej prúdila z týchto ľudí. Milosť Božia je darovaná Jeho Blaženstvu metropolitovi Dorotejovi, hlave našej cirkvi. **Náš Blažený metropolita Dorotej vo svojej arcipastierskej službe počas osemnástich rokov nikdy nepoľavoval a nikdy sa nezastavoval.** S nevyčerpateľnou energiou, s láskou a Božím požehnaním vedie naše duchovenstvo i veriacich našej pravoslávnej cirkvi a dáva všetkým príklad správneho pochopenia všetkých Christových prikázaní. **Je i vynikajúcim literátom a jeho práce sú často uverejňované i v našej cirkevnej tlači,** ktorej neúnavne a vo všetkom pomáhal ešte ako prešovský biskup, ale i teraz, ako metropolita pražský a celého Československa.

Ten, kto takto miluje Boha a ľudí, musí milovať i mier. **Takým neúnavným bojovníkom za mier na celom svete je náš metropolita Dorotej.** Svoju lásku a túžbu po mieri vyjadruje v svojich prekrásnych kázňach; presvedčujúcim spôsobom hovorí k veriacim o mieri a vyzýva ich, aby si boli navzájom bratmi a sestrami, aby tak bolo na celom svete.

V súčasnosti Jeho Blaženstvo **je predsedom Ekumenickej rady** a venuje všetku svoju energiu upevneniu mieru, lebo mier je všetkým pracujúcim ľuďom tým najdrahším na tomto svete.

Ďakujeme Pánu Bohu za to, že tak obdaril Jeho Blaženstvo svojimi milosťami. **Budeme sa modliť k Pánu Bohu, aby vzácnemu nášmu jubilantovi daroval veľa síl a zdravia, aby ešte dlhé roky nám mohol slúžiť ako príklad služobníka Christovej cirkvi a bojovníka za mier na svete.**

Osobne i za všetko duchovenstvo a veriacich našej pravoslávnej cirkvi si dovoľujem, Vaše Blaženstvo, blahoželať k šesťdesiatinám. **Na mnohaja lita!**

† **Nikolaj,**
biskup prešovský

Piate Božie prikázanie

ÚCTA DETÍ K RODIČOM

(Pokračovanie.)

Niekoho uctiť, znamená tak o niekom zmýšľať a o ňom hovoriť, aby sme mu dali pred ľuďmi česť. Naše kresťanské učenie nám prikazuje ctiť každého blížneho. Rodičia sú nám telesne najbližší, teda úcta k nim musí byť najväčšia. Prikázanie lásky k blížnemu nám káže, aby sme blížneho milovali ako seba samého, nuž predovšetkým treba milovať rodičov. Úcta a láska k rodičom nemá spočívať len v slovách. Láska musí byť aktívna. Deti musia byť rodičom nápomocné. Keď im nemôžu pomôcť, treba sa za nich aspoň modliť. V ťažkostiach majú ich potešovať, v nemociach a starobe sa o nich starať, v chudobe ich podporovať. Múdry Sirach hovorí: **„Synu! Ujmi sa v starobe otca svojho a nezarmucuj ho, dokiaľ žije“** (Sir. 3, 14). **„Keď zamdlie otec alebo matka na rozume, znášaj ho a nepohŕdaj ho v sile svojej: lebo milosrdenstvo preukázané otcovi alebo matke nepadne do zabudnutia“** (Sir. 3, 15).

Deti majú ctiť rodičov aj po smrti. O tom poučuje Tobiáš svojho syna: **„Keď zoberie Boh moju dušu, pochovaj telo moje: uctievaj matku svoju po všetky dni jej života; lebo pamätaj, aké nebezpečenstvá vytrpela pre teba vo svojom živote. A keď i ona vyplní čas svojho života, pochovaj ju vedľa mňa“** (Tob. 4, 3–5).

Deti sa majú varovať toho, aby dali rodičom najavo, že ich neuprednostňujú, alebo dokonca, že ich nemilujú. Sv. Písmo nám na mnohých miestach dáva výstrahu. Upozorňuje, aby sa deti za rodičov nehanbili. Kniha Prísloví hovorí: **„Počúvaj otca svojho, ktorý ťa splodil: a nepohŕdaj svojou matkou, keď zostarne“** (Prísl. 23, 22).

Zakazuje zneuctivať rodičov slovami: **„Kto zlorečí otcovi svojmu a matke svojej, toho svieca zhasne uprostred temnoty“** (Prísl. 20, 20). Je hriechom vytýkať rodičom ich chyby. **„Nechváľ sa z pohanenia otca svojho, lebo nie**

je ti k sláve jeho zahanbenie. Sláva človeka pochádza z poctivosti otca jeho a hanbou syna je, keď je otec bez cti" (Sir. 3, 12–13). Z uvedených citátov plynie, ako veľmi majú deti svojich rodičov ctiť, vážiť si ich ako vychovávateľov a dobrodincov. Ich poklesky zatajovať, prípadne ich ospravedlniť. Chyby rodičov nevynášať do spoločnosti.

Láska k rodičom spočíva v dobroprajnosti a dobročinnosti. Dobroprajnosť ukázal Jozef Egyptský svojmu staručkému otcovi Jakubovi, keď ho od radosti objímal a plakal (Gen. 46, 29). Lásku máme rodičom prejavovať najmä preto, lebo sú našimi najväčšími dobrodincami: **„Prvá povinnosť kresťana je, aby sa rodičom za námahy a obete pri výchove odmenil"**, hovorí sv. Cyril Jeruzalemský.

Žiarivým vzorom lásky a úcty k rodičom je nám Spasiteľ Isus Christos. Keď ako dvanásťročný zostal v jeruzalemskom chráme, kde ho aj našli Jeho užialení rodičia, hoci im prehlásil, že musí byť v tom, čo je Jeho Otca, predsa ich uposlúchol a vrátil sa s nimi do Nazareta a poslúchal ich (Luk. 2, 51). Uctil svoju matku na svadbe v Káne Galilejskej, lebo hoci hovoril, že ešte neprišla Jeho hodina, aby robil zázraky, predsa vyhovel jej prosbe, aby ju pred hosťami nezahanbil, vysvetľuje sv. Ján Zlatoústy. **Najkrajší príklad úcty a lásky k svojej matke ukázal, keď zomieral na kríži.** V najkrutejších bolestiach sa neprestával starať o svoju Matku, ale zveril ju svojmu miláčkovi sv. Jánovi, keď povedal: **„Žena, hľa syn tvoj, a potom povedal učeníkovi: Hľa matka tvoja"** (Ján 19, 26–27).

Vzorom našej úcty a lásky k rodičom nám majú byť aj niektoré biblické postavy. Jozef Egyptský ctil svojho staručkého otca, hoci tento bol len pastierskeho pôvodu, predsa ho uviedol ku faraonovi a predstavil ho (Gen. 47, 7). Šalamún zostúpil z trónu pre svoju matku, ktorá pochádzala len z nízkeho rodu, poklonil sa jej a posadil ju vedľa svojho trónu (3. Kráľ. 11, 19).

Aj v prípade, keby rodičia nežili cnostne a mali svoje zlé stránky, patrí im úcta, a to pre postavenie, ktoré voči svojim deťom zaujímajú. Treba sa držať ako Sam a Jafet, keď našli obnaženého otca Noema (Gen. 9, 23).

Deti majú svojich rodičov poslúchať. Ako najbližší im chcú len to najlepšie. Poslušnosť voči rodičom spočíva v tom, aby sme plnili všetky ich spravodlivé rozkazy. Sv. ap. Pavol v liste ku Kolosenským píše: **„Vy, deti, poslúchajte svojich rodičov vo všetkých veciach"** (Kol. 3, 20). Boh sľubuje dobrým, poslušným deťom odmenu. Múdry Sirach hovorí: **„Dobrodenia preukázané otcovi nebudú zabudnuté"** (Sir. 3, 15). Na inom mieste zase hovorí: **„Tí, čo ctia svojich rodičov, majú riadením Božím pozdejšie i sami dobre vychované dietky, na ktorých sa dožijú radosti** (Sir. 3, 6).

Izák poslúchol svojho otca i vtedy, keď od neho žiadal to najdrahšie, jeho život. Ani vtedy neodmietol jeho nariadenie, ale ochotne sa mu podrobil (Gen. 22, 6–8).

ZSSR — Zagorsk: kupoly pravoslávnych chrámov.

Bratská návšteva

(Pokračovanie.)

Kolosálny, moderný hotel Rosija, vybudovaný v centre mesta takmer pri samom Kremli, je objektom, akých asi nie je na svete mnoho. Ubytovať v ňom možno naraz 6000 hostí. Má uzavretý obdĺžnikový pôdorys s dominantou výškového priečelia o 21 poschodiach a sú v ňom umiestnené všetky potrebné služby, 3 reštaurácie, obchody, pošta. Toto mestečko sa teda stalo naším prechodným domovom, kým sme boli v Moskve.

V pondelok ráno nás privítalo nevľúdne počasie. Bolo citeľne chladno a pršalo ako u nás v apríli. Preto sme radi prijali návrh našich stálych sprievodcov, aby **sme hneď predpoludním odcestovali do neďalekého slávneho monastiera v Zagorsku, sídla moskovských duchovných škôl i veľkého bohoslužobného centra, kam na sviatok Zosnutia (Uspenija) Presv. Bohorodičky i v dňoch iných sviatkov putuje každoročne mnoho a mnoho veriacich.** Pondelok 27. augusta bol predvečer tohto sviatku a my sme mali byť účastníkmi sviatočných bohoslužieb. Naše privítanie na území zagorského monastiera bolo dojemne srdečné. **Vítali nás nielen oficiálne osobnosti, ako predstavený lávry o. archim. Jeroným, ale i úplne neoficiálne zástupy jednoduchých veriacich, ktorí už boli zhromaždení,** alebo sa schá-

dzali na oslavy sviatku hlavného monastierskeho chrámu. Po spoločnom obede a po krátkom odpočinku **sa začali bohoslužby akafistom k Presv. Bohorodičke, ktorý slúžil Jeho Sv. patriarcha Pimen, zagorskí archijereji a archimandriti, členovia našej delegácie a početné duchovenstvo.** Bohoslužby potom pokračovali večierňou a utreňou pobožnosťou do neskorých večerných hodín.

Slávnostnú večeru pre našu delegáciu a pre početných hostí dával Preosvietený vladyka Vladimír, rektor Duchovnej akadémie.

Ráno dňa chrámového sviatku bolo v Zagorsku napriek neveľmi priaznivému počasiu naplnené naozaj teplým ovzduším zbožnosti už čakajúcich, alebo stále prúdom prichádzajúcich pútnikov. **Keď sme prichádzali k Uspenskému soboru, bol už veriacimi zaplnený nielen chrám, ale i celé jeho okolie.** A poznávali sme mnohé tváre z tých, ktorí tu boli už včera. Nevdojak sme zrovnávali tú vytrvalosť na modlitbách a lásku tunajších veriacich k chrámu so vzťahom k domu Božiemu a k bohoslužbám u nás. Ale je to nezrovnateľné. Tu pôsobí dávnoveká pravoslávna tradícia a mentalita ľudu, iný prejav zbožnosti. Napriek tomu však láska a úcta veriacich k domu Božiemu by mali byť pre našich veriacich veľkým vzorom.

Sv. liturgia bola slávnostná a naozaj sviatočná. **Slúžili ju: Jeho Sv. patriarcha Pimen, náš J. Bl. metropolita Dorotej, metropolita argentínsky a buenosairenský Melitij so svojím ruským archimandritom, zástupca antiochijskej cirkvi archimandrita Antonij, vladyka charkovský Nikodim, obaja naši archijereji, Preosvietený Nikolaj a Preosvietený Cyril, ďalší miestni biskupi, duchovní, diakoni a poddiakoni.** Spolu slúžilo 9 archijerejov, 16 duchovných, 4 diakoni a bohoslovci. Spievali dva zbory bohoslovcov zo zagorských duchovných učilíšť. **Pri sv. liturgii privítal veľmi vrelo J. Sv. patriarcha Pimen našu delegáciu. Poďakoval mu Jeho Blaž. metropolita Dorotej.** V Zagorsku bol privítaný tiež Vysokopreosvietený metropolita Melitij, ktorého španielsky prednesené poďakovanie tlmočil jeho archimandrita do ruštiny.

Po tejto sviatočnej sv. liturgii sme sa zúčastnili na obede, ktorý usporiadal vo svojej zagorskej patriaršej rezidencii J. Sv. patriarcha Pimen. Boli pri ňom prednesené slávnostné pozdravy na počesť delegácie našej i vladyku metropolitu Melitija. Poďakovanie nášho vladyku Doroteja bolo prijaté prítomnými hosťami veľmi srdečne.

Večer chrámového sviatku patril opäť bohoslužbe. Bol to veľmi dojímavý obrad Pochovania Presv. Bohorodičky, ktorý sa u nás neslúži a je slúžený len v monastieroch. Opäť sa Uspenský chrám naplnil do posledného miestečka veriacimi a všetci archijereji a všetko ďalšie duchovenstvo vykonalo obrad. **Jeho vyvrcholením bol mohutný sprievod slúžiacich a veriacich okolo chrámu nie nepodobný sprievodu paschálnemu.** Členovia našej delegácie boli poctení možnosťou niesť v sprievode prekrásnu plášťenicu Zosnutia Bohorodičky, pod ktorou kráčal za hlaholu všetkých zagorských zvonov

a v žiari horiacich sviečok v rukách tisícov veriacich náš vladyka metropolita Dorotej. Ľudia obsypávali kvetmi zástavy, ikony i duchovenstvo v sprievode, padali na kolená a hlasite sa modlili. Opäť to bol pre nás nezabudnuteľný duchovný zážitok, u nás nevídaný. A nebol to len tento večer. Celý deň chrámového sviatku bol plný sviatočnej atmosféry a z tvárí návštevníkov chrámu žiarila zbožná radosť a povznesenie sa nad každodenné starosti.

Večer po bohoslužbách bola naša delegácia pozvaná k spoločnému sviatočnému stolu námestníka lávry archimadritu Jeronýma v jeho izbách.

(PAX)

(Pokračovanie.)

Alexander I. Pavlovič
(1819 — 1901)

Medzi velikánmi národného hnutia v XIX. stor. mal významné miesto A. I. Pavlovič. Jeho životopis má pre nás veľkú cenu, lebo je napísaný podľa jeho vlastných záznamov.

Narodil sa v dedine Čierne ako syn duchovného. Jeho matka bola Ruska z Haliče. Ako štvorročný sa stal sirotou. Takto zostal budúci básnik na milosť a súcit dobrých ľudí. Vzali si ho matkini príbuzní do Haliče a do národnej školy ho dali zapísať vo Ľvove. Jeho brat Jozef, vtedy už kňaz, ho po jej skončení dal zapísať do Bardejova do gymnázia, kde absolvoval 4 roky štúdia. Potom ďalej študoval v Miškolci a v Jágri. Bohoslovie študoval v Trnave, r. 1848 bol rukopoložený na duchovného a poldruha roka učil deti v dome grófa Sirmaja. Potom bol vymenovaný za archivára prešovskej eparchie.

Bieda a opustenosť ho nútili putovať za vzdelaním z miesta na miesto, ale to bolo preňho veľkou životnou školou. Videl a skúsil mnohé sám na sebe, a to všetko ho ešte viac pripútalo láskou k rodnému ľudu, ktorý ledva niesol svoje ťažké jarmo. Z kancelárie eparchiálneho úradníka ho premiestnili na farnosť Bieloveža, kde účinkoval 13 rokov, potom prešiel do Svidníka — kde bol až do svojej smrti. Rok jeho smrti nie je presne známy,

niektorí, napr. E. Nedzeľský, uvádzajú, že zomrel r. 1900 a E. Sabov uvádza rok 1901.[1]).

Keď sa stal správcom farnosti, ocitol sa medzi ľudom, začal žiť jeho záujmami delil sa s ním o trpkosti i radosti. Stal sa im otcom, učiteľom. Bieda, ktorú videl, mu dala široký materiál pre jeho literárnu činnosť, poéziu. Nie náhodou A. Pavloviča volajú „makovickým slávikom". Je zaujímavé, že vzdelanie získal na školách poľských, slovenských, maďarských, latinských, ale nie na škole ruskej, a predsa sa stal presvedčeným ruským človekom[2]) (str. 170). Ak nepísal spisovnou ruštinou, možno to pripísať len jeho múdrosti. Pracoval podľa stupňa vzdelanosti ľudu, medzi ktorým pôsobil. Svoje verše písal maximálne zrozumiteľne, aby boli pre ľud zrozumiteľné. Venoval sa službe národu a chcel mu slúžiť čo najlepšie.

A. Pavlovič, ako uniatský kňaz, podobne ako Duchnovič, bol v duši pravoslávny. Tak vychovával i svojich veriacich. Úplne sa zžil so svojím národom a znášal s ním všetky jeho starosti[3]) (str. 37). Ako básnik a spisovateľ bol vrelým prívržencom školskej osvety. Napísal bez obáv: „...Teraz... o nás hovoria, že medzi národmi Rakúska sme na poslednom mieste vo vzdelaní... Musíme sa teda postarať o národnú osvetu"[4]). Vinu za taký nízky stupeň vzdelanosti nemá na sebe ľud, ale jeho utláčatelia — rakúski feudáli, ktorí nášmu ľudu možnosť vzdelania nedávali.

Buditelia nášho ľudu chápali, že len oslobodenie slovanského obyvateľstva spod nemecko-rakúskej nadvlády môže priniesť skutočnú obrodu vo všetkých oblastiach života — sociálnej, vedeckej, cirkevnej a iných. Vlastnými silami za železného režimu to uskutočniť nemohli, dúfali jedine v Rusko. Tieto krásne ideály ako niť sa tiahnu dielom Duchnoviča, Pavloviča a iných buditeľov. Vo svojich básňach Pavlovič vyzýval k láske k ruskému jazyku, k boju za ruskú ideu, aby sa nezabúdalo na to, že ruské vojská r. 1849 prelievali vlastnú krv v bojoch na karpatskej pôde[5]) (str. 367). Reálnosť týchto horúcich snáh našich buditeľov potvrdili dejiny.

LITERATÚRA:

[1]) E. Sabov: *Christomatija, Užhorod, 1893*

[2]) E. Nedzeľský: *Očerk karpatorusskoj literatury, Užhorod, 1932*

[3]) G. Gerovský: *Istorija Uhro-ruskej literatúry, Užhorod, 1943*

[4]) *„Cerkovnaja gazeta", Užhorod, 1958, č. 13*

[5]) N. Vodovozov: *Zakarpatskaja literatura, Moskva, 1955*

Vladyka Rade Petar II. P. Njegoš (1813-1851) — predstaviteľ činorodosti pravoslávia

(Na 160. výročie narodenia.)

„Kráľovia panujú nad svojimi národmi, a tí, čo majú moc nad nimi, volajú sa dobrodincami. Vy však nie tak! Ale najväčší medzi vami nech je ako najmenší; a vodca ako slúžiaci" (Lk. 24, 26).

Keď vladyka mučeník Gorazd — Pavlík, obnoviteľ pravoslávia v českých krajinách, písal pred štyridsiatimi rokmi slová: „...kresťanská pravoslávna viera je radostnou a blahou zvesťou, naplňujúcou dušu jasom a vlievajúcou do srdca radostnú odhodlanosť a junáctvo", ktoré tvoria záver jeho duchovnej rukoväti Denný život kresťana podľa evanjelia, adresovanej veriacim v jeho jedinečnom liturgickom diele Ľudový zborník modlitieb a bohoslužobných spevov pravoslávnej cirkvi z r. 1933, zaiste mu tanula na mysli popri nehynúcej pamiatke nespočetných hrdinov pravoslávnej viery i svetlá pamiatka veľkého srbského básnika a panovníka Čiernej Hory, posledného kniežaťa a biskupa v jednej osobe, vladyku Petara II. P. Njegoša, ktorého kaplnku-hrobku na úchvatnom vrchu Lovčene medzi Kotorom a Cetyňou navštívil a o ktorého zbožnom a hrdinskom živote rád rozprával. Vladyka Rade Petar II. P. Njegoš, od ktorého narodenia uplynulo tohto roku stošesťdesiat rokov, v zmysle Gorazdových slov ponímanej a celým svojím krátkym, ale službou svojmu ľudu plodným životom vyznávanej viery fascinoval k nasledovaniu nielen tých, pre ktorých ho Duch Svätý ustanovil za biskupa, aby ich pásol ako Cirkev Božiu, ktorú si Isus Christos ako Hlava Cirkvi vydobyl svojou krvou (Sk. 20, 28), ale príťažlivo pôsobil na temer celý vtedajší slovanský svet, v ktorom dôležitú úlohu zohrali i s pravoslávím sympatizujúci príslušníci Mladého Slovenska na čele s uzákoniteľom spisovnej slovenčiny Ľudovítom Štúrom, ktorý vyjadril v spise Slovanstvo a svet budúcnosti svoju túžbu po návrate pravoslávia ako viery našich praotcov k nám a na počesť ktorého zložil r. 1847 oslavnú báseň Vladika — Lj. Štrúru, Biskup — Ľudovítovi Štúrovi.

Vladyka Petar II. Petrovič Njegoš, krstným menom Rade, uzrel svetlo sveta v dedinke Njeguše pod Lovčenom v rodine Tómu Marka, najmladšieho brata vladyku Petara I., z rodu Petrovičovcov-Njegošovcov, z ktorého vyšiel na rozhraní 17. a 18. storočia energický a nadaný mních Danilo, ktorý si predsavzal zamedziť ďalšie poturčovanie Černohorcov a navrátiť odrodilcov a odpadlíkov späť do lona pravoslávnej cirkvi, lebo len tak sa mohol postaviť na odpor proti Turkom, ktorí r. 1685 kruto potlačili černohorské povstanie. Mních Danilo, ktorý sa stal biskupom pri cetynskom monastieri,

počítal vo svojom úsilí o získanie nezávislosti pre Čiernu Horu s pomocou pravoslávneho Ruska, ktorého vládcom bol v tom čase cár Peter Veľký. Černohorci poslúchli výzvu Petra Veľkého do ich spoločného boja proti odvekému nepriateľovi kresťanstva a pod vedením svojho neohrozeného vladyku Danila udreli na turecké vojská v blízkosti Čiernej Hory. V tomto pre Černohorcov najťažšom zápase stala sa pravoslávna cirkev nositeľkou a organizátorkou odboja proti tureckým feudálom, lebo na základe náboženskej spolupatričnosti sa mohol ľud najľahšie stmeliť do húževnatého odporu, a tak cirkev v tomto pre Černohorcov najkritickejšom období, keď išlo o bytie a nebytie černohorského ľudu, zohrala spoločensky pokrokovú úlohu.

Keď mal Rade desať rokov, poslal ho jeho strýko Petar I., ktorý scentralizoval Čiernu Horu a usiloval sa Černohorcov oslobodiť od predsudkov krvnej pomsty, do cetynského monastiera a neskoršie do monastiera Topla v Boke Kotorskej, aby si osvojil základy vzdelania. Keď sa r. 1827 stal tajomníkom vladyku Petara I. srbský básnik Sima Milutinović, zveril mu Petar I. i výchovu svojho synovca Radka. Pod jeho vplyvom pokúsil sa krásou ľudovej poézie očarený Rade písať vlastné básne. Po strýkovej smrti r. 1830 stal sa ako sedemnásťročný mládenec, o ktorého mladosti platili slová Písma: „Spravodlivý je smelý ako mladý lev" (Prís 28, 1), jeho nástupcom a z úcty k jeho pamiatke prijal meno Petar.

Petar II. Petrović Njegoš, ktorý mohol vždy oprávnene vyznávať: „Poúčal si ma, Bože, od mladosti mojej" (Ž. 70, 71), prejavil už na samom začiatku svojej vlády pevnú ruku a opravdivú múdrosť. Aby upevnil vzťahy svojej malej krajiny k mocnému pravoslávnemu ochrancovi, odišiel v lete 1833 do Petrohradu, kde bol vysvätený za kňaza a neskoršie za biskupa so sídlom v cetynskom monastieri sv. Petra, kde založil prvú černohorskú ľudovú školu a umiestnil z Ruska privezenú kníhtlačiareň, v ktorej ako prvej na Balkáne vydal pre spevákov liturgickú knihu oktoich-osemhlasník a svoje prvé básnické dielo Cetynský pustovník. V Cetyni vyšla i jej vládcovi a biskupovi venovaná zbierka Srbské ľudové príslovia od Vuka St. Karadžića, uzákoniteľa spisovnej srbštiny a „otca novej srbskej literatúry", ktorý ho za svojej návštevy Cetyne r. 1834 ľahko získal pre spoluprácu na nej, lebo Rade už prv prejavil živý záujem o ľudovú slovesnosť príspevkami do zbierky svojho vychovávateľa a učiteľa, skromného pravoslávneho mnícha a neskoršieho známeho srbského básnika Simu Milutinovića Piesne z Čiernej Hory a Hercegoviny.

Na rozmach tvorivých síl Petara II. P. Njegoša, ktorý všetok svoj bystrý um, životnú energiu a všestranné nadanie postavil do služieb svojho ľudu, lebo považoval za poslanie svojho života verne vyznávať Isusa Christa, svedčiť o ňom a mocou svojej viery pomáhať človeku v jeho zložitom a ťažkom živote, blahodarne zapôsobili cesty, ktoré v záujme blaha svojej krajiny podnikal nielen do Ruska, ale i do Terstu a Viedne. Vo Viedni, kde

si v predvečer revolúcie rokov meruôsmych (1848–1849) plne uvedomil, že musí pomáhať všade, kde ide o osloboditeľský boj slovanských národov, ho navštívila delegácia popredných štúrovcov, ktorej členom bol sám Ľ. Štúr, neskorší vodca slovenských dobrovoľníkov J. M. Hurban a P. Mazúr, priateľ najradikálnejšieho štúrovca A. B. Vrchovského. O ich stretnutí sa s černohorským vladykom sa nám zachovalo nasledujúce svedectvo J. M. Hurbana v jeho Rozpomienkach na Ľ. Štúra: „Zaujímavá ďalej bola návšteva naša u černohorského vladyku, biskupa i kňaza najvyššieho Čiernej Hory, Petra Njegoša. Najkrajší to muž, aký len kedy v obraze myslieť dá sa, na postavu obor, ušľachtilej, krásnej, plnej života tváre, čiernych očú, básnik a vojak rovnako. Prijal nás primlúvivších sa k nemu srbským nárečím srdečne, tískajúc nám pravice a povypytujúc sa nás po národe našom, ako žije a či má junákov. Ohľadom reči museli sme mu ukázať náš spôsob vyslovovania slov, predniesť jednu-druhú ukážku poézie národnej s jej výslovnosťou, akcentom atď. „Eh, váš jazyk je liep", poznamenával. Dopytoval sa i na literatúru, na štatistický pomer národa k Maďarom! „Toto je radosť!" zvolal Mazúr, keď sme išli z hostinca „U rímskeho císára" na Freiungu. „Takýchto má Slovanstvo mužov! A my sa máme čohosi báť?" Celý zaľúbený do Petra Njegoša, do Dražkovića, do Kolovrata a iných, tešil sa úprimne, že mu bola daná táto príležitosť nahliadnuť veľkým oknom do Slovanstva. Sám Štúr takto opísal o niekoľko dní po návrate z Viedne svoje dojmy zo stretnutia s vladykom: „Boli sme vo Viedni 9 dní. Zišli sme sa tam s mnohými Slovanmi a boli sme menovite u vladyku Čiernej Hory Njegoša, postavou obra, duchom zápalistého Slovana, a zabávali sme sa s ním dlhší čas...".

(Pokračovanie.)

CHCETE MAŤ NAČAS PRAVOSLÁVNY CIRKEVNÝ KALENDÁR 1974?

Objednávky posielajte na adresu: Kníhkupectvo PETRA, ul. SRR č. 1, 080 01 PREŠOV. Cena kalendára bude Kčs 13.—.

Kníhkupectvo PETRA v Prešove oznamuje, že v skorom čase vyjde z tlače modlitebník CHLIB DUŠI, ktorého cena bude Kčs 25.—.

PETRA súčasne oznamuje, že bude mať na sklade CIRKEVNÉ DEJINY od prot. Pavla Aleša. Cena výtlačku bude Kčs 95.—.

Objednávky prijíma kníhkupectvo PETRA PREŠOV, pošt. smer. číslo 080 01.

Prot. I. Karpjak:

Literárno-bohoslovecké dedičstvo o. protopresbytera dr. Gabriela Kosteľnika

(Dokončenie.)

Ako vieme, svojím obšírnym teologickým traktátom „Spor o epiklézu medzi Východom a Západom" o. Kosteľnik vzbudil veľké vzrušenie, katolícki učenci proti nemu vystúpili s ostrou kritikou, čo viedlo k mnohým nepríjemnostiam, v prvom rade k tomu, že bol pozbavený práva ďalej redigovať časopis „Niva" (1929) a v r. 1931 bol pozbavený možnosti učiť študentov bohosloveckej akadémie vo Lvove. Jeho samého dali pod dohľad metropolitu Šeptického. Najväčší vzdelanec medzi vtedajším uniatským duchovenstvom mal príčinu nariekať nad svojou neslobodou. Keď sa lúčil s „Nivou", povedal: „... Východ sa musí ubrániť, lebo tam je naša história, naše meno, naša misia — náš zajtrajšok" (Ch. — 1929).

Ale pracovitý o. Kosteľnik si neodpočíval, ale začal pracovať s ešte väčším zápalom. Z tých čias máme veľa jeho prác. Okrem toho, vo voľnom čase, o. Kosteľnik, ktorého meno bolo už veľmi známe, napísal nové novely, poéziu, povesti, ktoré boli uverejňované v rôznych kalendároch, almanachoch, žurnáloch.

Dr. o. Kosteľnik dopisoval tiež do rôznych svetských časopisov. Napr. v ukrajinskom denníku „Dilo" mu uverejňovali filozofickobohoslovecké články pri príležitosti veľkých sviatkov. Boli to i takéto články: „Naša cerkovna mova" (1929), „Stanovišče christijanskoj filozofii" (1931) a iné. Dr. Kosteľnikovi pripisujú i rôzne polemické články, ako je „Zneslavleňňa istoriji našoj cerkvi" (Dilo, 1935, č. 166—174), kde autor pod pseudonymom Jeremiáš Teológ, živo a ironicky odsudzuje katolícke novosti, zavedené násilím do východnej cirkvi.

Bezprostredne pred vojnou o. dr. Kosteľnik sa začal zaujímať o miestne udalosti v Haliči, čo sa odzrkadlilo i v jeho prácach. Redakcia „Nova Zorja", ktorá propagovala latinizáciu, vtedy ostro písala proti „zhnitému byzantskému duchu". Ideovým protivníkom sa však ukázal dr. Kosteľnik. Proti nemu vystúpil biskup Chomišin a celá „západniarska" tlač. A to všetko preto, že dr. Kosteľnik pevne obraňoval práva pravoslávneho obradu. Po druhej svetovej vojne o. dr. Kosteľnik neprestával pracovať. Obrátil svoj prenikavý zrak na pravoslávny Východ, kde hľadal východisko. Na stránkach „Pravoslávneho vestníka" v priebehu rokov 1946—48 sa objavilo nemálo článkov dr. Kosteľnika, kde sa opisovalo stanovisko rímskej cirkvi k uniatským cirkvám, najmä k býv. gréckokatolíckej cirkvi v Haliči. Zvláštny záujem budia články „Rímska cirkev a jednota Christovej cirkvi" a „Vatikán a pravoslávna cirkev", uverejnené počas porád predstaviteľov autokefálnych cirkví pravoslávnych v Moskve r. 1948. To už sa život dr. Kosteľnika blížil k tragickému koncu. Onedlho po návrate z Moskvy bol zastrelený banderovcom-uniatom za to, že chcel zachovávať vieru predkov.

Jeho literárno-bohoslovecké dedičstvo je veľké. Je na začudovanie, ako jeden človek, zamestnaný v cirkvi i v škole, nachádzal toľko času na tvorivú prácu. Napr. v r. 1931 vydal tlačou až tri knihy z rôznych oblastí ľudského poznania. S jeho životom a dielom je spojená najnovšia história pravoslávnej cirkvi na záp. Ukrajine, spojenie sa s ruskou pravoslávnou cirkvou počas slávneho ľvovského cirkevného snemu 1946. To bol najväčší čin, najväčšia zásluha neb. o. dr. Gabriela Kosteľnika.

Zo života Pravoslávnej bohosloveckej fakulty

OTVORENIE AKADEMICKÉHO ŠK. ROKU 1973/74

Po letných prázdninách a zaslúženom oddychu nastúpili naši študenti — bohoslovci opäť do práce, do štúdia, aby získali ďalšie vedomosti v bohosloveckej náuke. Každá práca, ako prikazuje naša sv. cirkev, sa má začať modlitbou. A tak teda 1. X. t. r. bola kaplnka pri PBF naplnená študentmi, profesormi a hosťami. **Ráno o. dekan fakulty prot. dr. A. Mihaľov a nový špirituál PBF, d. o. prot. I. Iljuk s otcami profesormi odslúžili sv. liturgiu a prosebný moleben, aby Duch svätý daroval všetkým veľa síl do štúdia.**

Slávnostný akt otvorenia nového školského roku po štátnych hymnách a po modlitbe **uskutočnil d. o. prot. Št. Pružinský, prodekan PBF,** ktorý privítal študentov, profesorov i hostí a odovzdal slovo dekanovi fakulty. **Ten predniesol slávnostný prejav** (v plnom znení je uverejnený v tomto čísle časopisu), po ktorom **otec prodekan prečítal pozdravný list od Jeho Blaženstva metropolitu Doroteja, a od riaditeľa eparchie olomoucko-brnenskej.** Za prešovskú eparchiu **prehovoril o. riaditeľ ER prot. P. Spišák,** za michalovskú eparchiu **d. o. prot. J. Choma, vedúci misijného odboru.** Obaja potom odovzdali pozdravné listy od Preosv. vladyku Nikolaja a Preosv. vladyku Cyrila, ktorí sa osobne na slávnosti nemohli zúčastniť.

Tajomník fakulty pozdravil potom študentov i profesorov v mene činiteľov Ministerstva kultúry — cirk. oddelenia a za štátnu správu. Okrem iného povedal, že náš socialistický štát vynakladá nemálo prostriedkov na štúdium našich bohoslovcov. Povedal: **„Nikto z vás, študentov, nemôže stáť bokom od svetového politického vývoja, ale je povinnosťou dobrého občana i dobrého duchovného bojovať za mier a spravodlivosť, pomáhať pokrokovým silám vo svete".** Navrhol tiež, **aby bol odoslaný protestný list čsl. výboru obrancov mieru proti vyčíňaniu vojenskej junty v Chile.** (List taktiež uverejňujeme.)

Slávnosť zakončil potom dekan fakulty. Zaželal študentom novým i tým, ktorí pokračujú v štúdiu, veľa úspechov, lebo len ak budú vzdelanými ľuďmi, budú sa môcť stať i vzornými duchovnými našej pravoslávnej cirkvi a dobrými občanmi našej drahej vlasti. R. F.

NA NAŠU PRAVOSLÁVNU CIRKEVNÚ TLAČ DAROVALI:

Anna Lazoríková, Bardejov, Kčs 50.—, Pravoslávny farský úrad Prešov Kčs 30.—, Juraj Kuzan, Prešov, 30.—, a d. o. J. Lubun Kčs 150.—.

Tým, ktorí na potreby našej tlače nezabúdajú, úprimne ďakujeme. Mená ďalších darcov uverejníme v budúcich číslach nášho časopisu.

PROTESTNÁ REZOLÚCIA
PROTI ČÍLSKEJ VOJENSKEJ JUNTE

ČESKOSLOVENSKÝ VÝBOR OBRANCOV MIERU

Praha

My, učiteľský kolektív, poslucháči a zamestnanci Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove sme pri príležitosti slávnostného zhromaždenia, konaného na otvorenie školského roku 1973/1974, jednomyseľne s plnou rozhodnosťou odsúdili fašistickú zvôľu vojenskej junty v Chile nad mierumilovným a pokrokovo zmýšľajúcim čílskym ľudom.

Kresťanská morálka nás učí, že nikto nemá väčšej lásky k blížnemu než ten, kto život položí za ideály sociálnej spravodlivosti a za svojich druhov. Takým bol čílsky prezident dr. Allende, pred pamiatkou ktorého s pietou a hlbokou úctou sa skláňame a tiež aj nad tisíckami vyhasnutých životov hrdinov krvácajúcej, ale nepokorenej Chile. Veríme, že aj tu raz „pravda zvíťazí"!

Svoju solidaritu s bojujúcim pokrokovým čílskym ľudom za uskutočnenie myšlienok sociálneho pokroku vyjadrujeme s plným vedomím, lebo terajšia situácia v Chile je v rozpore s kresťanskými zásadami, nakoľko Boh je Bohom lásky, pokoja a života, a nie násilia, bezprávia a vraždenia.

Súčasne vítame zvolanie Svetového mierového kongresu v Moskve. Ježiš Kristus, Knieža pokoja, nás všetkých kresťanov volá k zodpovednosti za nastolenie pokoja na zemi nielen slovami, ale aj skutkami. Kresťanstvo a sloboda, to sú dva pojmy od seba nerozlučiteľné a v mene Evanjelia, ktoré nás, kresťanov, zaväzuje slúžiť ľudstvu, želáme Svetovému kongresu mierových síl v Moskve plodné úspechy vo veci upevnenia mieru pre všetky národy sveta, pre ich pokrok a šťastnú budúcnosť.

Za Pravoslávnu bohoslovecku fakultu
Dr. Mihaľov, dekan

PRÍHOVOR DEKANA PBF ThDr. A. MIHAĽOVA NA ZAČIATOK ŠKOLSKÉHO ROKU 1973/1974 NA PBF DŇA 1. OKT. 1973

Vážené slávnostné akademické zhromaždenie!

Z milosti Božej dnes znovu už tradične otvára sa nový šk. rok 1973/1974, čo je obzvlášť významnou udalosťou pre našu duchovnú ustanovizeň.

Brány našej Alma Mater sú dokorán otvorené pre všetkých tých, ktorí s dobrým úmyslom ich prekračujú, aby čo najhlbšie načreli do bohatej studnice bohosloveckých vied, aby si sadli u nôh Spasiteľa a počúvali Jeho Božie Slovo a ho vnímali.

Drahí bratia poslucháči!

Začiatok školského roku prežívate poniektorí už viackrát, niektorí z vás, najmä zo študentov JPK po prvýkrát, obraciame sa k vám v takýto čas s dobrým slovom, radou a upozornením. Prečo v túto slávnostnú dobu tak robíme? Preto, lebo sme toho názoru, že ste prišli do tejto bohovednej školy sa obohacovať, duchovnou prípravou stať sa raz rozsievateľmi Slova Božieho a strojcami sviatostí. Preto začiatok školského roku znamená v prvom rade pre školu nástup k intenzívnej práci na poli duchovnej osvety. Chcem v tejto slávnostnej chvíli zdôrazniť, že nám v tomto školskom roku pôjde o dôsledné skvalitnenie výchovy v duchu zásad kresťanskej morálky na princípe učenia pravoslávnej cirkvi a zároveň o skvalitnenie vzdelávacej práce a zvýšenie úspešnosti vás všetkých. Pravda samo od seba to nepríde, ale učiteľský zbor má byť rozhodujúcim činiteľom pri plnení týchto úloh. Nemenej zodpovedná práca bude aj práca vychovávateľa — o. špirituála. Dnes pred vašou tvárou je nový váš duchovný otec. Poviete si poniektorí, prečo nový? Nie bratia bohoslovci, keď vás chceme vychovať v hlbokom presvedčení byť opravdivými a horlivými dušpastiermi, tak najsamprv musíte dostať duchovný zápal a majstrom tohto duchovného umenia má byť o. špirituál. Posvätná Synoda rozhodla, aby neblahý stav, ktorý vznikol okolo osoby špirituála bol skoncovaný a bol definitívne postavený do funkcie špirituála d. o. prot. Iosif Iljuk z bratskej michalovskej eparchie. Budeme novému o. špirituálovi všetci nápomocní a budeme vytvárať také predpoklady pre jeho úspešnú prácu, aby svoje odborné a pedagogické kvality plne využil v prospech správneho formovania vášho charakteru, pre váš duchovný rast. Ja ho osobne srdečne vítam, ako aj v mene učiteľského zboru a želám mu od Hospodina dobrého zdravia a hojných úspechov v jeho zodpovednej práci.

Doplnenie profesorského zboru nastáva aj zaplnením vakantnej katedry systematického bohoslovia, a preto s radosťou vám môžem oznámiť, že profesorom spomínanej katedry sa stal člen Posvätnej Synody Jeho Preosvietenstvo Nikolaj, biskup prešovský a námestník Jeho Blaženstva Doroteja, metropolitu pražského a celého Československa, ktorého, žiaľ Bohu, na našom slávnostnom akademickom zhromaždení nemôžeme privítať, keďže t. č. sa nachádza na kúpeľnej liečbe, avšak želáme mu všetci skorého zotavenia a nastúpenia do pedagogickej činnosti v ktorej mu želáme taktiež hojných Pánom Bohom žehnaných úspechov.

Dnešné slávnostné ovzdušie prichádza mi oťažiť spomienkou na krvavý teror v ďalekej Chile. Ako je vám všetkým známe, dňa 11. septembra t. r. násilím zvrhla zákonnú vládu v Chilskej republike, zabila ústavného prezidenta Salvadora Allendeho vojenská junta a rozpútala vlnu bezprávia a teroru, namierenú proti pokrokovým mierumilovným silám v tejto krajine. Desaťtisíce vlastencov je zabitých a ďalšie tisíce sú za mrežami a v koncentračných táboroch. Postup vojenskej junty nemožno kvalifikovať inak, než ako nezákonný a brutálny, čo vyvoláva oprávnené rozhorčenie a odpor všetkého československého ľudu a všetkých ľudí dobrej vôle na celom svete.

Božia zmluva je život a pokoj (Mal. 2, 5), preto ani my, hlásatelia Slova Božieho, nemôžeme stať stranou a zdvíhame svoj protestný hlas proti soldateske a hystérii v Chile a plne zdieľame bôľ s trpiacimi pokrokovými silami a žiadame o zastavenie represálií voči nim. Sme si plne vedomí nesmiernych utrpení týchto ľudí. Sme si vedomí veľkej zodpovednosti za mier vo svete, za osud každého človeka na zemi. Navrhujem, aby sme naše rozhorčenie a protest tlmočili cestou Čs. výboru obrancov mieru v Prahe. Navrhujem to preto, lebo Isus Christos volá všetkých kresťanov, aby zaujali stanovisko, bezvýhradne slovom i činom. Na podporu zápasu Latinskej Ameriky, za sociálnu spravodlivosť, ľudskú dôstojnosť a nezávislosť od imperialistických síl.

Drahí bratia! Vraciam sa znova k mojim úvodným slovám s otcovskou radou: Počas celého školského roku s plnou neochvejnou vierou hľadajte cestu k Spasiteľovi. Na tejto ceste svetlo Christovo bude vás osväcovať. Prameň svetla Christovho je sám Christos Boh, On vám sám pôjde v ústrety, len buďte vytrvalí. Vítam vás všetkých na tejto našej slávnosti ako učiteľský zbor, tak vás, bratia poslucháči, a týmto slávnostne otváram nový akademický šk. rok 1973/1974.

Blahoželáme!

Desaťročného jubilea svojho vysvätenia sa dožíva dňa 23. XI. 1973 prot. doc. ŠTEFAN PRUŽINSKÝ, prodekan Pravoslávnej bohoslovecke kej fakulty v Prešove.

Otec Štefan je rodákom z Údola v okrese Stará Ľubovňa. Po skončení základného a stredného vzdelania absolvoval Pravoslávnu bohoslovecku fakultu v Prešove a Duchovnú akadémiu v Leningrade. **Po ukončení týchto štúdií bol na duchovného vysvätený 23. XI. 1963 a ustanovený na farnosť Levoča, kde sa neskôr stal i arcidekanom pre okres Spišská Nová Ves. Neskoršie sa stal odborným asistentom na PBF a redaktorom študentského časopisu Pravoslavnyj bohoslov, potom docentom na tej istej fakulte. Bol zvolený za prodekana fakulty, ktorým je dodnes.**

Hlavné ťažisko jeho práce i záľuby spočíva vo vydávaní pre našu cirkev prepotrebných učebníc, **ako je Patrológia I. a II. diel, pracuje ako redaktor Teologického zborníka, často čítame jeho články v našich časopisoch Odkaz a Zapovit sv. Cyrila a Metoda.** Dnes pracuje i na ďalších dôležitých vedeckých prácach.

Jeho 10-ročné jubileum je dobrou príležitosťou, aby sme spomenuli i jeho úspechy na farnosti. Nezabúdame ani na to, že v r. 1968 **uvoľnil časť vlastného bytu pre pravoslávnych veriacich, aby im mal kde slúžiť v provizórnej kaplnke.** Dnes je táto vec už vyriešená. Ukazuje sa tak jeho príkladná príprava na apoštolskú prácu, ako o tom píše aj P. O. Hviezdoslav:

Ó, žrecu, kňaze v službu pomazaný!
Tys z Metodovho slova príklad
vzal...
jak Bohočlovek sám bol prikázal,
keď vyslal apoštolov v okruh
sveta...

Pri tejto príležitosti treba spomenúť, že otec Štefan je vzorným otcom svojej rodinky. **Daj Bože, aby Tvoja milosť a pomoc neprestajne spočívala i na ďalšej práci otca Štefana a aby si ho spolu s jeho rodinou zachoval na mnohaja i blahaja lita!**

Štefan Horkaj, duchovný

PREŠOV: cirk. slávnosti počas tohtoročného odpustu.

Zo života prešovskej eparchie

Archijerejské odpustové bohoslužby

● V nedeľu dňa 16. 9. t. r. **Preosvietený vladyka Nikolaj,** biskup prešovský, v sprievode d. o. prot. P. Spišáka, riaditeľa ER, **navštívil farnosť Ladomírová okr. Svidník, kde toho dňa oslavovali svoj chrámový sviatok — odpust na počesť Sťatia hlavy sv. Jána Krstiteľa.** Preosvietený vladyka spolu s duchovenstvom odslúžil slávnostnú archijerejskú sv. liturgiu za účasti veľkého počtu veriacich miestnych i z okolia. **Slávnostnú kázeň predniesol d. o. prot. I. Lipták zo Svidníka.** Na konci bohoslužieb pozdravil prítomných **Preosvietený vladyka Nikolaj a udelil im svoje arcipastierske požehnanie.**

● Pravoslávni veriaci v **Prešove v nedeľu dňa 23. 9. t. r. oslavovali svoj odpust zasvätený Narodeniu Bohorodičky.** Veľké množstvo veriacich už ráno naplnilo katedrálny chrám. Boli tu veriaci z celého okolia. **Preosvietený vladyka Nikolaj odslúžil spolu s duchovenstvom archijerejskú sv. liturgiu.** Striedavo s ľudom spieval chór pod vedením d. o. prot. A. Podhajeckého. **Kázeň na tému sviatku predniesol d. o. prot. J. Frický, arcidekan z Bajeroviec.** Nakoniec sa s otcovským slovom **obrátil k veriacim Preosvietený vladyka Nikolaj, ktorý zaželal všetkým, aby im nebeská Kráľovná pomáhala v ich živote.** Po obchádzke chrámu s čítaním sv. evanjelií poďakoval všetkým prítomným za účasť na prešovskom odpuste d. o. prot. R. Ferenc, správca prešovskej farnosti.

Dvojstranné rokovanie

● Dňa 25. 9. t. r. **sa konalo rokovanie najvyšších predstaviteľov pra-**

voslávnej cirkvi a cirkvi gréckokatolíckej na Eparchiálnej rade pravosl. cirkvi v Prešove. Za pravoslávnu cirkev sa na rokovaniach zúčastnil J. Blaž. metropolita Dorotej, Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, d. o. prot. P. Spišák, riaditeľ ER v Prešove, d. o. prot. M. Ščerbej, riaditeľ ER v Michalovciach a iné osobnosti. Predstavitelia oboch cirkví rokovali o aktuálnych otázkach týkajúcich sa oboch strán, najmä o vyriešení otázky spoluužívania chrámov tak, ako si to želá veriaci ľud. R. F.

Zo života michalovskej eparchie

Žiadosti o umožnenie spoluužívania cirkevných objektov

● Spoluužívania cirkevných objektov sa dožadujú pravoslávni veriaci z týchto obcí michalovskej eparchie:

Blatné Revištia, Klokočov, Kusín, Stretávka, Trhovištia, Priekopa, Záhor, Suché, Iňačovce a Krčava (všetko okr. Michalovce), **Kuzmice, Sečovce, Trebišov, Lastovce, Zemplínske Jastrabie, Veľaty** (okr. Trebišov) **a Košický Klečenov** okr. Košice.

Pravoslávni veriaci v menovaných obciach prejavujú nádej, **že po takmer šesťročnom čakaní budú napokon doriešené i existenčné záležitosti pravoslávnej cirkvi a bude i im umožnené spoluužívanie cirkevných objektov**, aby pravoslávni veriaci mali také isté práva, aké majú veriaci iných vierovyznaní.

Exardinácia:

● **Brat Ján Rusín, doktorand na Pravoslávnom teologickom inštitúte v Bukurešti**, bol s platnosťou od 17. apríla 1973 **prepustený z michalovskej eparchie do služieb bratskej pravoslávnej eparchie pražskej.**

Tradičné odpustové bohoslužby

● KOŠICE: V nedeľu 9. 9. t. r. sa v Košiciach konali tradičné pravoslávne **odpustové slávnosti pri príležitosti chrámového sviatku Narodenia Presvätej Bohorodičky.** V preplnenom chráme sv. liturgiu odslúžil d. o. prot. Ján Choma za asistencie d. o Michala Spišáka, správcu miestnej farnosti. Príležitostnú kázeň na tému sviatku predniesol d. o. prot. J. Choma. Na záver sa prítomným poďakoval za účasť d. o. M. Spišák.

DÚBRAVKA: V nedeľu 16. 9. t. r. pravoslávni **veriaci tu oslavovali svoj chrámový sviatok na počesť Narodenia Presvätej Bohorodičky.** Slávnostnú sv. liturgiu odslúžil d. o. prot. J. Choma za asistencie d. o. prot. J. Loviča. Na tému sviatku kázal d. o. prot. J. Choma.

ZEMPLÍNSKA ŠIROKÁ: Dňa 23. 9. t. r. **v pravosl. chráme v Zempl. Širokej (Rebríne) okr. Michalovce sa konali tradičné odpustové slávnosti** na počesť Narodenia Presvätej Bohorodičky. **(Podrobnejšie na inom mieste.)**

NIŽNÁ RYBNICA: V nedeľu 30. 9. t. r. **pravosl. veriaci obce Nižná Rybnica radostne oslávili svoj chrámový sviatok zasvätený Pokrovu Presvätej Bohorodičky.** V preplnenom chráme slávnostnú sv. liturgiu odslúžil d. o. prot. J. Choma, d. o. Ján Mantič a d. o. Juraj Mitrík, správca miestnej farnosti. Kázal d. o. prot. J. Choma. (M. Š.)

Zo života našich farností

V PAMÄTNOM MARIÁNSKOM CHRÁME

„Roždestvo Tvoje, Bohorodice Divo, radosť vozvisti vsej vselennij: iz Tebe bo vozsija solnce pravdy, Christos Bch naš, i razrušiv kľatvu dade blahoslovenije: I uprazdniv smerť darova nam život vičnyj" (Tropar Narodenia Bohorodičky).

Pravoslávni veriaci celého Zemplína veľmi dobre poznajú a každoročne navštevujú pravoslávny chrám v Zemplínskej Širokej (Rebríne), okr. Michalovce. Tento chrám je pamiatkovým chrámom. V knihe „Pamiatky Východoslovenského kraja v štátnych zoznamoch", ktorú vydalo Krajské stredisko št. pam. starostlivosti a ochrany prírody v Prešove r. 1966 sa píše: „Kostol pravoslávny, historizujúca stavba renesančno-barokového staroruského staviteľstva, postavený roku 1930. Vnútorné zariadenie je z čias stavby kostola".

Tento náš chrám vybudovali svojpomocne pravoslávni veriaci zo Zempl. Širokej po svojom návrate z únie do pradedovskej pravoslávnej cirkvi Christovej a zasvätili ho Narodeniu (Roždestvu) Presvätej Bohorodičky. Tradične sa koná odpust v prvú nedeľu po 21. septembri.

Chrám je vyzdobený ikonami akadem. maliarky — mníšky sestry Jany (Reitlingerovej), freskami. V chráme je historická pamiatka pravoslávnej cirkvi — všetkými uctievaná ikona Bohorodičky. Prekrásny ikonostas maľoval mních. o. Jozef Popovič. Ďalej v chráme je ikona sv. archanjela Michaila, ktorú venovala chrámu partizánska lekárka Hablorencová (neskôr zavraždená fašistami pri oslobodzovaní Michaloviec).

Aj tohto roku v nedeľu dňa 23. 9. si pravoslávni veriaci v Zemplínskej Širokej skromne, ale dôstojne oslávili svoj tradičný chrámový sviatok. Počasie im žičilo a prišli i pútnici z okolia, z celého Zemplína, aby vzdali úctu Bohorodičke.

Slávnostnú sv. liturgiu odslúžil d. o. prot. M. Ščerbej, riaditeľ ER Michalovce, a d. o. prot. Št. Mandzák. V priebehu sv. liturgie viacerí pútnici pristúpili k sv. spovedi a prijímaniu. Ľudový spev viedli miestni kantori br. Július Čičák a brat Július Stretavský. Apoštol prečítali bratia Ján Beňo z Bežoviec a brat Ján Borovský z Vojčíc. Spev Symbolu viery viedol brat Július Dufinec. Kázeň na tému sviatku predniesol d. o. prot. Št. Mandzák. Na záver prehovoril d. o. prot. M. Ščerbej, ktorý srdečne poďakoval za spoločné modlitby a za účasť na odpustových bohoslužbách. Kronikár

Smútočná spomienka

Dňa 29. 8. 1973 bola odslúžená výročná sv. služba Božia za nebohého **d. o. Vasila Prokopoviča, ktorý práve pred rokom tragicky zahynul pri automobilovej nehode.** Na nebohého sme si spomenuli **pri sv. liturgii, ktorú v jeho rodnej obci — Staškovce,** kde je pri chráme Božom pochovaný — za neho **odslúžil d. o. Cahajla, d. o. Chrustič, d. o. P. Cuper, d. o. J. Cuper, d o. V. Slivka a nástupca nebohého z Mikovej — d. o. Novák.**

Po sv. liturgii bol na miestnom cintoríne posvätený nový pomník neb. o. Vasilovi a odslúžená panychída na jeho hrobe. **Smútočných obradov sa zúčastnili veriaci z Mikovej, Staškoviec a z okolia.** Pri tejto príležitosti matuška vd. Mária Prokopovičová s dcérkou Darinkou úprimne ďakuje za finančnú pomoc, **ktorú jej v najťažších chvíľach jej života poskytli dolemenovaní duchovní a veriaci:**

prot. P. Cuper, d. o. Kačmar, d. o. Tej, d. o. J. Cuper, d. o. M. Chrustič, prot. M. Kernaševič, d. o. I. Novák, d. o. P. Prokopovič, d. o. V. Šuliman, pravoslávni veriaci zo Švermova, okr. Banská Bystrica, Pravoslávny farský úrad Závadka, okr. Spišská Nová Ves, d. o. M. Pirchala, d. o. prot. M. Bega, prot. Kurjatnik, d. o. I. Sičak, d. o. I. Lakata, d. o. V. Slivka, prot. A. Bieloruský, d. o. J. Ignác, pravoslávni veriaci obce Veľkrop, d. o. Hrinko, Pravosl. farský úrad Kružľová, d. o. prot. Richvalský J., d. o. prot. Lipták, d. o. Skála a Pravoslávny farský úrad Nechv. Polianka.

Pán Boh zaplať!

Nekrológ

Hlboký smútok doľahol dňa 14. 9. 1973 na rodinu Rajchelovu a rodinu mitr. prot. dr. A. Mihaľova, dekana našej bohosloveckej fakulty. Toho dňa odovzdal svoju šľachetnú dušu Stvoriteľovi ich staručký otec, starý otec a prastarý otec brat JOZEF RAJCHEĽ v požehnanom veku 84 rokov. Svoju životnú jeseň prežil pri svojej dcére, v rodine Mihaľovej v Prešove. Pôvodom bol z Turca, kde prežil podstatnú časť svojho života a kde vychoval tri deti. Bol to človek úprimného a milujúceho srdca, hlboko nábožensky založený, pôvodom rímsky katolík. **Pred smrťou pri dobrom vedomí, ktoré ho až do konca neopúšťalo, požiadal d. o. mitr. prot. P. Spišáka, riaditeľa ER v Prešove, aby ho prišiel pripraviť na smrť s tým, že prijíma pravoslávie.** Zaopatrený potom už v lone pravoslávnej cirkvi tíško zomrel. Keď bol ešte zdravý, často navštevoval náš prešovský pravoslávny chrám. **Pohrebné obrady na miestnom cintoríne dňa 17. 9. 1973 vykonali d. o. mitr. prot. P. Spišák, prot. J. Kuzan a správca prešovskej farnosti prot. R. Ferenc.** Pohrebu sa zúčastnilo veľa tých, ktorí nášho starého otecka poznali; **nechýbal ani Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský.**

Viečnuju pamjať a blažený pokoj nech by Vám daroval Hospodin vo svojich príbytkoch, náš drahý starý otec!

Životné jubileum

V pravosl. katedrálnom chráme sv. Ducha v **Michalovciach sa dňa 9. septembra t. r. konala oslava jubilea sestry Márie Brežinskej a brata Juraja Brežinského, ktorí toho dňa oslavovali zlatú svadbu — 50. rokov spoločnej cesty životom.** Naši jubilanti bývajú v Michalovciach a pravidelne navštevujú náš chrám. Iste majú veľkú radosť, že im Pán Boh dožičil vidieť synov a vnukov a dcéry a vnučky. **Po sv. liturgii d. o. Iljuk spolu s d. o. Š. Horkajom vykonali ďakovný moleben a zaželali jubilantom ešte dlhý a spokojný život medzi ich blízkymi a medzi nami všetkými. Na pamiatku im darovali ikonu Matky Božej.** Prítomní boli dojatí, keď videli krásny príklad, že sa manželské sľuby dajú plniť. Akisto päťdesiat rokov ich manželstva nebolo vždy ľahkých, ale vždy vedeli nájsť spoločný jazyk. Preto môžu byť manželia Brežinskí dnes vzorom pre mladých i starších manželov.

Zdravíme ich aj touto cestou a prajeme veľa Božieho požehnania do ďalších rokov. **Na mnohaja i blahaja lita!**

Štefan Byštanský